

Oslo, 22. februar 2023

Innspill til Nasjonal faglig veileder "Sammen om barn og unges psykiske helse"

Sex og samfunn takker for muligheten til å komme med innspill til Nasjonal faglig veileder "Sammen om barn og unges psykiske helse".

Kort om Sex og samfunn

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter og vi har i over 50 år jobbet for økt kunnskap, kompetanse og tilgjengelige tjenester på feltet. Vi driver klinisk og pedagogisk virksomhet, samt faglig utvikling og politisk påvirkningsarbeid. Den kliniske delen av arbeidet vårt inkluderer blant annet Norges største klinikk for seksuell helse.

Overordnet mener Sex og samfunn at seksuell helse må likestilles med fysisk og psykisk helse. For å oppnå dette må vi ta utgangspunkt i at god seksuell folkehelse er avgjørende for god fysisk og psykisk helse, og at vi trenger mer kunnskap om seksuell helse for å ta gode valg for å leve gode liv.

Vårt innspill

Sex og samfunn mener at teksten i veilederen er både lettfattelig og tydelig, og vi mener også at informasjonen er nyttig. Vi savner likevel en tydeligere kobling mellom fysisk, psykisk og seksuell helse, og mener at veilederen i altfor liten grad inkluderer fokus på og arbeid med seksuell helse. Dette gjelder både i et forebyggende, men også i et helsefremmende perspektiv. Frihet til å bestemme over egen seksualitet og seksuell helse er viktig for et helsefremmende og positivt syn på eget selvbilde, relasjoner og fysisk og psykisk helse. Å gi barn og unge riktig kunnskap og god kompetanse om seksualitet og seksuell helse vil gi dem bedre forutsetninger for en trygg seksualitet også senere i livet.

Både tjenester og fagpersoner som møter barn og unge må ha kunnskap og kompetanse når det gjelder seksuell helse, for å kunne se fysisk, psykisk og seksuell helse i sammenheng. Tjenester må ta utgangspunkt i at vi mennesker er seksuelle hele livet, og at alle mennesker har en seksualitet. Uavhengig av alder og livssituasjon må seksuell helse være et naturlig tema i møte med helsevesenet, og det er avgjørende at helsepersonell selv tar opp seksuell helse med sine pasienter. I pasientmøter på vår klinikk og vår chat møter vi unge som er preget av skam knyttet til egen seksualitet og vi opplever at dette bidrar til både psykisk og fysisk uhelse. Ved ikke å se dette i sammenheng kan pasienter få alvorlig smerteproblematikk, få utfordringer i nære relasjoner og en dårlig psykisk helse. Dette får konsekvenser både for den enkelte, men også for deres relasjoner med andre.

Sex og samfunn

Videre mener Sex og samfunn at alle mennesker som i sitt arbeid møter mennesker må ha grunnleggende kunnskap og kompetanse om seksuell helse. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til, ansatte i barnehage, skole, det generelle helsevesenet, rettsvesenet, politiet, og ved institusjoner som NAV, asylmottak og lignende. Den grunnleggende kunnskapen og kompetansen skal sørge for at perspektiver ved seksuell helse adresseres, mens videre ivaretagelse må sikres i relevante instanser i helsetjenesten.

Når veilederen flere steder peker på viktigheten av tverrsektorielt samarbeid, mener Sex og samfunn at det er naturlig å inkludere tjenester som jobber med seksuell helse i både et forebyggende og helsefremmende perspektiv, spesielt helsestasjons- og skolehelsetjenesten, og helsestasjon for ungdom. Denne tjenesten har en egen nasjonal veileder¹, som vi mener er god når det gjelder å se sammenhengen mellom fysisk, psykisk og seksuell helse. Denne inkluderer også kunnskap og kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold, som vi skulle ønske også var sterkere uttrykt i Nasjonal faglig veileder "Sammen om barn og unges psykiske helse".

Med vennlig hilsen

Ingvild Endestad

Avdelingsleder for
kommunikasjon og politikk

Anneli Rønnes

Fagpolitisk rådgiver